

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Иван Тодоров Ламбев, дм, вътрешен член, пенсиониран преподавател към Катедрата по фармакология и токсикология, МФ, МУ – София, по-малко от 5 г.

ОТНОСНО: Процедура за заемане на академичната длъжност „Професор” в област на висше образование „7. Здравеопазване и спорт” по професионално направление „7.1. Медицина” и научна специалност „Фармакология” (вкл. Фармакотерапия и химиотерапия) за нуждите на Катедрата по фармакология и токсикология при Медицински факултет, Медицински университет – София.

I. ПРОЦЕДУРНИ ВЪПРОСИ

Конкурсът за настоящата процедура е обявен в ДВ, бр. 26/14.03.2013 г със срок два месеца от датата на обнародване. Процедурата е съобразена с чл. 4, ал. 2 от Закона за развитие на академичния състав в РБ, чл. 2, ал. 2 от Правилника за прилагане на същия Закон, чл. 137, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – София, Предложение на Катедрата по фармакология и токсикология при МФ, МУ – София (утвърдено с решения на Факултетния съвет) и Заповед № РК 36-1101/28.05.2013 г. на Ректора на Медицински университет, София – проф. д-р В. Митев, дбн. В конкурса участва един кандидат: **доц. д-р Славина Кирилова Сурчева, дм.**

II. ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И КАЧЕСТВА

Доц. д-р Сл. Сурчева завършва висше образование хуманна медицина в Медицинска академия – София (диплома № 001681/23.11.1981 г.), след което е участъков терапевт в районната болница в гр. Костинброд (1981–1982), после е научен сътрудник III ст. в Държавния институт за контрол на лекарствените средства (1982–1984), научен сътрудник III ст. в Катедрата по фармакология при МФ, МА – София (1984), научен сътрудник II ст. в същата Катедра, специалист по фармакология (диплома № 31933/03.06.1997 г.), научен сътрудник I ст./гл. асистент (1998), доктор по медицина (диплома № 29962/22.08.2005 г.) и доцент по фармакология (от 31.03.2007 г.) към същата Катедра. Специализирала е в Биохимичната лаборатория при Катедрата по фармакология във Флоренция (1996 и 1997) и в Секцията по алкохолна и лекарствена аддикция към Центъра по молекулярна медицина при Каролинския университет в Стокхолм (2003).

III. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Реалният брой публикации на доц. Сурчева е 68: 64 (които тя обявява) плюс 1 изобретение, 2 внедрени рационализации и 1 монография в два тома. От статиите, обобщаващи експериментални данни от собствени изследвания, 31 са на английски език, а от тях 18 са след доцентурата; отпечатани са в наши и западни реферативни списания с IF. Науко-метричните данни са представени в следната таблица:

| Публикации | Брой | Забележка |
|---------------------------------|------|--|
| Общ брой статии | 68 | |
| Статии след доцентурата | 36 | Първи автор: в 26 |
| Статии с общ IF = 12.879 | 14 | О тях след доцентурата: 10 |
| Изобретения и рационализации | 3 | 1 изобретение и 2 внедрени рационализации |
| Монография | 1 | В два тома, като всеки том има книгопис (= 2 публикации) |
| Общ брой цитирания | 207 | В чуждестранни списания: 143, от които в списания с IF: 44 В български списания, справочници и учебници: 64 |
| Учебници, тестове и справочници | 17 | След доцентурата: съавтор в 6, редактор на 1 |

Научно-изследователската експериментална дейност на доц. Сурчева е задълбочена и дългогодишна. Тя е концентрирана върху **социално значима тематика** – *прочуване на механизми и фармакологично повлияване на болката и опиоидната толерантност и зависимост*. Нейните **приноси** са оригинални. Те имат научно и/или научно-приложно (вкл. методично) значение:

- ☞ Доказан е опиоидергичен механизъм в действието на произведението у нас ненаркотичен аналгетик метамизол, което допълва неговата фармакодинамика, както и КХП (1).
- ☞ Намерена е корелация между *in vivo* наблюдаваните прояви и *ex vivo/in vitro* установените промени в плазмените нива на β -ендорфин и Pg E2 при едновременно приложение на верапамил и метамизол (1).
- ☞ Установено е, че ко-медикацията на нитрендипин с морфин модулира съдържанието на 5-НТ и неговото стимул-предизвикано освобождаване (2, 11, 17).
- ☞ Доказано е, че базичният характер на динорфините влияе върху сигналната трансдукция, като се допуска и нерецепторен механизъм на действие (4).
- ☞ Установена е висока концентрация на опиат-свързващи места по време на синаптогенезата, което подсказва вероятната им роля в ранния постнатален период (15).
- ☞ Установен е факт с научно-приложна значимост – продължителното третиране с бенфотиамин засилва аналгетичния ефект на СОХ-инхибиторите и на опиоидните аналгетици (22, 23) и забавя развитието на толерантност (25).
- ☞ Доказано е, че стероидните хормони и фитоестрогените имат полимодален ефект върху ноцицепцията (26).
- ☞ Направена е полово обусловена фармакологична и морфологична корелация при невропатична болка (29, 32, 33).
- ☞ Наблюдавана е корелация по отношение на аналгетична активност и инхибиране активирането на глията при прилагане на NMDA антагонисти (31).
- ☞ Въведени и охарактеризирани са модели на оперативна болка (плантарна инцизия на плъх) (24), на периферна невропатична болка при плъхове (хронична констриктивна увреда и стрептозотоцин-индуцирана диабетична невропатия (28, 30, 42).
- ☞ Раработени и внедрена са рационализации за количествено отчитане на опиатната зависимост и абстиненцията.
- ☞ Внедрен е *in vitro* модел на урогенитална болка (54) и др.

III. НАУЧНА АКТИВНОСТ

1. Доклади и резюмета

Доц. Сурчева участва в настоящия конкурс с 95 доклади и резюмета на научни форуми, 45 от които са след доцентурата. От тях нейните участия в чужбина са 24, от които 10 – след доцентурата. Общият IF на всички резюмета и доклади е 33.251.

2. Участие в научно-изследователски проекти

Участва в 22 договорни тематика – Фармахим, МОН, СМХ – МУ, посветени на прочуване действието на половите хормони, НСПВС (селективни и неселективни) и други химически вещества върху различни модели на болка. При 4 от тях е водещ изследовател. Осем от проектите са реализирани след избора ѝ за доцент.

3. Награди, свързани с научно-изследователската дейност

- Грамота за най-успешна разработка в област «Медицина – медико-биологично направление», финансирано от МУ – София
- Награда на МУ – София “Signum laudis pro scientiae meritis”

4. Членство в научни дружества

- Научни медицински дружества в България
- Научно дружество по Фармакология
- Международен съюз по Фармакология (IUPHAR)
- Научно дружество по Невронауки
- Българска асоциация за изследване на болката
- EUROTOX

5. Лекции и пленарни доклади пред научни форуми

След избора ѝ за доцент д-р Сурчева изнася пред научни форуми у нас 9 пленарни доклада, посветени на различните подходи за овладяване на болката, фармакологията на статините и ангиотензин-рецепторните блокери, бременност и сърдечно-съдови лекарства и др.

6. Ръководство на докторанти, специализанти и работа със студенти

Доц. Сурчева е била научен консултант на *редовен докторант*, защитил успешно дисертация през 2011 г. на тема «Механизъм насочено лечение на болката: експериментални модели и фармакологични въздействия». В момента е ръководител на един *докторант на свободна подготовка* (Заповед РК 36-679/10.04.2012 г.).

С голямо старание тя участва в обучението на специализантите по фармакология.

От 1997 г. насам доц. Сурчева ръководи кръжочници в Лабораторията по болка и аддикция към Катедрата, които са изнесли 11 доклада на Студентските научни конгреси с международно участие на МУ – София и са спечелили 4 първи награди.

7. Рецензентка дейност

- Рецензент на публикации в национални и международни специализирани научни списания – Доклади на БАН, Mediators of Inflammation, Amino Acids
- Рецензент на изследователски проекти към СМН на МУ – София
- Член на научно жури в конкурси за хабилитиране – два конкурса

IV. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Часова учебна натовареност

Учебно-преподавателски стаж по фармакология на д-р Сурчева е 29 г. (24 г. като асистент и 5 г. като доцент). Тя участва активно при провеждане на семинари по фармакология със студенти по хуманна и дентална медицина българоезично обучение, а след избора ѝ за доцент през 2008 г. тя участва в системните лекционните курсове, вкл. тези по линията на СИК. През последните 5 г. учебната натовареност на доц. Сурчева с лекции, упражнения и участия в семестриални изпитни сесии със студенти по хуманна и дентална медицина е 1277 учебни часа (Справка 74/25.04.2013 г.), което прави средно 255.5 учебни часа и е с 42% над норматива (180 уч. ч. годишно). Участва в провеждането на семестриалните теоретични изпити по фармакология от трети курс за студенти по хуманна и дентална медицина – българоезиково и английско обучение. Член е на Държавната изпитна комисия за придибиване на специалност по фармакология.

2. Съавторство в учебници, тестове и справочници

Доц. Сурчева е втори съавтор на монография с научно приложно значение в два тома, посветени на белодробните заболявания и тяхната фармакотерпия. Тя е съавтор на учебник по фармакология (претърпял три издания – 2003, 2009 и 2010 г.), тестове по фармакология (1995, 2002, 2006 и 2010 г.), Справочник на лекарствените средства (претърпял 5 издания) и Фармакотерапевтичен справочник (седмо издание, 2010 г.). Езикът и стилът на писане на доц. Сурчева са на високо професионално ниво и очертават един ерудиран преподавател.

3. Поканен лектор

Доц. Сурчева е поканен лектор в Медицинския университет за общо-практикуващи лекари, където е изнесла две лекции. Участвала е също с 9 пленарни доклада пред научни форуми у нас.

4. Владее на чужди езици и участие в англоезично обучение

Владее английски и руски език и ползва френски език. От учебната 2000/2001 г. участва в англоезичното обучение по фармакология на студенти по хуманна медицина, а от учебната 20011/2012 г. и по дентална медицина. От нейното избиране за доцент участва също в системните англоезични лекционни курсове по фармакология.

5. Педагогически качества

Доц. Сурчева се отличава с голям педагогически опит. Нейните лекции са търсени и посещавани от студентите. Те са информативни и мултимедийни. Отражават съвременните фармакологични постижения. Притежава много добри компютърни умения. Участва в специализиран интернет-сайт (www.medpharm-sofia.eu) за студенти от медицинските ВУЗ'ове.

V. ЛИЧНИ ВПЕЧЕТЛЕНИЯ

Познавам доц. д-р Сл. Сурчева от 1984 г., непосредствено след постъпването ѝ като научен сътрудник II степен в Катедрата по фармакология и токсикология. Отличава се с голяма прилежност, отговорност и старание в научно-преподавателската работа. Проявява дисциплинираност, колегиалност и лоялност към колегите. С огромна популярност и посещаемост се ползват свободно избираемите курсовете за болката и аналгезията, неврохимичните основи на наркоманиите и основните знания за СПИН, в които тя активно участва и които са чест не само за Катедрата, но и за МУ – София. С голямо желание и висока професионална активност ръководи докторанти, специализанти и студенти-кръжочници. Ползва се със заслужено уважение. Омъжена и има двама сина.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комплексната оценка показва, че **доц. д-р Славина Кирилова Сурчева** притежава богат опит и изследователски възможности в областта на фармакологията. Тя е изграден ерудиран учен и преподавател с огромен авторитет сред колегите и студентите в МУ – София. Доц. д-р Сл. Сурчева *надхвърля значително изискваните качествени и количествени наукометрични и учебно-преподавателски критерии* на Закона за развитие на академичния състав в РБ и чл. 137, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – София. Затова уверено **предлагам на членовете на почитаемото научно жури да гласуват положително за заемане на академичната длъжност «Професор»** в област на висше образование „7. Здравеопазване и спорт” по професионално направление „7.1. Медицина” и научна специалност „Фармакология” (вкл. Фармакотерапия и химиотерапия) в Катедрата по фармакология и токсикология при МФ, МУ – София.

София, 20.06.2013. г.

Изготвил становището:

(Доц. д-р Ив. Ламбев, дм)